

บทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี*

**Roles and duties of administrative officer in the projects to solve drug
abuse problems in the area of Pak Tho District Ratchaburi Province**

กฤษฎา มุลสวัสดิ์**

Krissada Moonsawat

6414830067@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะในโครงการแก้ไขปัญหา ผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ จำนวน 7 คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทและหน้าที่ในการดำเนินงานของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ได้ดำเนินการตามแนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ การบูรณาการในทุกภาคส่วนในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามบริบทของพื้นที่ การค้นหาผู้ใช้ ยาเสพติด การชักชวนเข้าร่วมบำบัดฟื้นฟู การตรวจคัดกรองสภาพการเสพ จัดทำทะเบียนข้อมูลผู้ใช้ ยาเสพติด จัดกิจกรรมการบำบัดฟื้นฟูตามบริบทของพื้นที่ และติดตาม ดูแล ช่วยเหลือให้คำปรึกษาอย่าง ไกลชิดต่อเนื่อง ปัญหาและอุปสรรค คือ 1. การบูรณาการร่วมกันทำงานยังไม่ดีเท่าที่ควร 2. การไม่ได้รับความ ร่วมมือจากตัวผู้เสพยาเสพติดและครอบครัว 3. ทรัพยากรที่ใช้บริหารจัดการปัญหาผู้เสพยาเสพติด ไม่เพียงพอ โดยมีแนวทางในการแก้ไข คือ 1. ปรับทัศนคติในการทำงานโดยบุคคลต้องให้ความสำคัญกับบทบาท ในตำแหน่งหน้าที่และการบูรณาการ 2. เน้นการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก 3. การจัดสรรงบประมาณ ควรสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจหน้าที่ และบริบทของการปฏิบัติงาน และมีข้อเสนอแนะคือ 1. หน่วยงาน ทุกระดับต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง 2. กฎหมาย เกี่ยวกับยาเสพติดควรมีสภาพบังคับที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและบริบทสภาพความเป็นจริงในสังคม

คำสำคัญ : บทบาทและหน้าที่ ; เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ; ยาเสพติด

Keywords : Roles and duties ; administrative officer ; drug

*บทความนี้เรียบเรียงจากกรณีศึกษาอิสระเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

**นักศึกษาลำดับปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ยาเสพติดเป็นหนึ่งในปัญหาที่ส่งผลร้ายแรงอันดับต้น ๆ ของปัญหาต่าง ๆ ทั่วโลก เป็นต้นเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ต่ำลง เกิดปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาทางด้านสังคม ฯลฯ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง ที่ผ่านมารัฐบาลต่าง ๆ ล้วนถือเอาปัญหาเสพติดเป็นหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขและมีนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อมุ่งหวังให้สถานการณ์ของปัญหาเสพติดคลี่คลายลง อาทิ การบังคับใช้กฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่รุนแรง หรือการปฏิบัติการปราบปรามการกระทำความผิดอย่างไร้ข้อยกเว้น แต่การระบาดของยาเสพติดก็ยังไม่ลดน้อยไปจากสังคมไทย นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดรุนแรงดูเหมือนจะเป็นการสร้างปัญหาอื่นเพิ่มขึ้น คือการมีนักโทษในคดียาเสพติด จำนวนมากส่งผลให้ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ผู้กระทำผิดจำนวนมากเมื่อพ้นโทษได้รับการปล่อยตัวแล้ว ไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ ไม่ได้ถูกมองว่าเป็นผู้หลงผิด แต่กลับถูกมองว่าเป็นอาชญากรเสพหรือค้ายา ทำให้บุคคลเหล่านั้นไม่ได้รับการยอมรับและกลับไปกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซ้ำอีก

ปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมามีการออกกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดฉบับใหม่คือประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแนวคิดปรับมุมมองใหม่ต่อปัญหาเสพติดอย่างสิ้นเชิงโดยการเปลี่ยนมุมมองผู้เสพว่าเป็นผู้ป่วยมากกว่าเป็นอาชญากร มุ่งแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดโดยใช้แนวทางด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูมากกว่าการลงโทษทางอาญา

สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยนั้นยังไม่ลดระดับความรุนแรงลง การแสวงประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการค้ายาเสพติดการติดต่อสื่อสาร การเงิน การขนส่ง มีมากขึ้น ส่งผลให้ยาเสพติดกับผู้เสพใกล้กันมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีการค้ายาเสพติดในปัจจุบัน นอกจากการค้ายาเสพติดแบบทั่วไปแล้ว ยังพบว่ากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ในการกระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่มผู้เสพมากขึ้น เช่น Line Twitter Facebook Instagram ฯลฯ ซึ่งกลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน ผู้เสพรายใหม่จะเข้าสู่วงจรยาเสพติดมากขึ้น

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นโครงการสำคัญ (10 Flagship to DOPA ALL Smart 2022) ภายใต้หัวข้อ “อำเภอมั่งคง ปลอดภัย” โดยมีนายอำเภอเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการขับเคลื่อนนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดและเป็นกลไกหลักของกระทรวงมหาดไทยในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน รวมทั้งเป็นกลไกบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ผอ.ศป.ปส.อ.) ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ของอำเภอโดยตรงในการดำเนินการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และสื่อสารสังคมตามแนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and Care : CBTx) และมีปลัดอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองตามกฎหมาย เป็นผู้ช่วยเหลือในการขับเคลื่อนภารกิจ ผ่านการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพื้นที่ อาทิ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผู้นำท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งหวังให้ประชาชนห่างไกลจากภัยของยาเสพติด มีภูมิคุ้มกันทางสังคม สำหรับผู้ที่หลงผิดไปเสพยาเสพติดได้รับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพร่างกาย จิตใจ กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข จากความเป็นมา

ดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจต้องการศึกษาว่าเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรครวมถึงข้อเสนอแนะนั้นอย่างไร ในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด ที่มีอยู่ในอำเภอและนอกอำเภอ

2. การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ บุคลากร เจ้าหน้าที่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) จำนวน 7 คน ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง (ปลัดอาวุโส) ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (ผอ.รพ.สต.)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น เช่น ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย บทความวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาจะต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่

กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ไปตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจัดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัย จะประสานกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอน ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน และทำการสรุปผล การวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สภาพปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อนำไปตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. ตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอผลการวิจัย โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบเชิงพรรณนาความ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาวิจัยพบว่า บทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายกล่าวคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ โดยผู้ที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ส่วนสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน (อส.) ไม่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองโดยตรงแต่มีหน้าที่ในการร่วมกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน นโยบายการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และจังหวัดราชบุรี ถือเป็นบทบาทและหน้าที่ประการหนึ่ง

ที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติให้เกิดผลขึ้นจริงในระดับพื้นที่ ซึ่งประมวลกฎหมายยาเสพติดก็ได้ให้อำนาจในการดำเนินการตรวจค้นยาเสพติด ตรวจยึดยาเสพติด ตรวจสารเสพติด และนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู นายอำเภอจะแสดงบทบาทในพื้นที่ในลักษณะการบริหารงานหรืออำนาจการส่วนปลัดอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองอาจอาสาสมัครสาธารณสุข (อส.) จะแสดงบทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือ นายอำเภอเป็นลักษณะการลงมือปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้าน ที่ผ่านมามีกฎหมายและนโยบายหลายประเภทที่นำมาบังคับใช้กับผู้เสพยาเสพติด แต่ปัจจุบันใช้แนวทางการขับเคลื่อนการบำบัดฟื้นฟู ผู้ใช้ยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and Care : CBTx) มาเป็นกรอบในการแสดงบทบาทและหน้าที่ โดยจังหวัดราชบุรี (2565ก) ได้แจ้งให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการจัดตั้งศูนย์คัดกรองและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งอำเภอปากท่อได้มีการจัดตั้งศูนย์คัดกรองจำนวน 18 แห่ง ครอบคลุม 12 ตำบล ในพื้นที่การปกครองของอำเภอเพื่อดำเนินการคัดกรองผู้เสพยาเสพติดก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟูโดยชุมชน และจังหวัดราชบุรี (2565ข) ได้จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมสาขาอำเภอปากท่อ จำนวน 3 แห่ง มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าศูนย์ จากข้อมูลพบว่าอำเภอปากท่อมียูเสพยาเสพติดเป้าหมายจำนวน 178 ราย เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองติดตามเข้าสู่กระบวนการบำบัดตามแนวทางแล้วจำนวน 117 ราย ส่วนจำนวนที่เหลือ 61 ราย เป็นผู้เสพยาที่ยังไม่สามารถติดตามตัวได้

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหายูเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในโครงการแก้ไขปัญหายูเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

1) การบูรณาการร่วมกันทำงานเพื่อการแก้ไขปัญหายูเสพยาเสพติดยังไม่ดีเท่าที่ควร

2) การไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวผู้เสพยาเสพติดบางรายที่ไม่ต้องการเลิกเสพยาอย่างจริงจังหรือยังอยู่ในจุดที่ไม่สามารถเลิกได้

3) ทรัพยากรที่ใช้บริหารจัดการปัญหายูเสพยาเสพติดไม่เพียงพอทั้งด้านงบประมาณและด้านบุคลากร

3. แนวทางการแก้ไขปัญหายูเสพยาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะในโครงการแก้ไขปัญหายูเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหายูเสพยาและอุปสรรคในโครงการแก้ไขปัญหายูเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

1) ต้องปรับทัศนคติในการทำงานโดยเฉพาะที่ตัวบุคลากร โดยให้ความสำคัญกับบทบาทในตำแหน่งหน้าที่และการทำงานเป็นทีม

2) เน้นการประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักรู้ สร้างจิตสำนึก การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมให้ตัวผู้เสพยา ครอบครัว หมู่บ้าน/ชุมชนเข้าใจถึงพิษภัยของยาเสพติดและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

3) ผู้จัดสรรงบประมาณควรพิจารณาถึงบทบาทของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ภารกิจหน้าที่บริบทของการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นหลักในการจัดสรรงบประมาณและกำลังคน

นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะในโครงการแก้ไขปัญหายูเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ดังนี้

1) หน่วยงานทุกระดับ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง

2) กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดควรมีสภาพบังคับที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและบริบทสภาพความเป็นจริงในสังคม

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามกรอบประเด็นปัญหาในการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาพบว่า เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองได้นำแนวทางการขับเคลื่อนการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and Care : CBTx) ของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงมหาดไทย (2565) มาเป็นกรอบในการแสดงบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

1) จัดตั้งทีมงาน/คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)/ชุดปฏิบัติการประจำตำบล โดยบูรณาการการทำงานในทุกภาคส่วน รวมถึงการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหมู่บ้านชุมชน โดยคำนึงถึงบริบทของพื้นที่ และจัดทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าการแต่งตั้งทีมงานหรือชุดปฏิบัติการประจำตำบลเป็นบทบาทและหน้าที่เฉพาะของนายอำเภอทำในรูปแบบของคำสั่งโดยจะพิจารณาจากบุคคลที่เห็นว่ามีศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด แต่ละหมู่บ้านตำบลจะมีองค์ประกอบแตกต่างกันไม่ตายตัวเน้นการบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานราชการภาคเอกชน ภาคประชาสังคม อาสาสมัครในพื้นที่มีจุดประสงค์เพื่อทำงานร่วมกัน มีปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการส่วนคณะกรรมการหมู่บ้านจะมีองค์ประกอบ ตามที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่กำหนดไว้อยู่แล้ว มีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกรรมการ การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ปลัดอำเภอจะเป็นผู้จัดทำแผนและเครื่องมือสื่อประชาสัมพันธ์โดยแจ้งเป็นหนังสือและประชุมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ แต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน ก็จะมีวิธีการประชาสัมพันธ์หลายวิธีเพื่อสร้างการรับรู้ให้มากที่สุด เช่น ทางกลุ่มไลน์ เสียงตามสาย ประชุมประชาชนเป็นต้น การจัดทำข้อตกลงหากเป็นส่วนราชการจะมีการทำเป็นลายลักษณ์อักษร แต่หากเป็นระดับพื้นที่ก็มีบางพื้นที่เท่านั้นที่ดำเนินการกับวัด โรงเรียน ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้นำหน่วยต่าง ๆ ในพื้นที่สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ “...นายอำเภอจะเป็นผู้แต่งตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล กำหนดจะเป็นทีมปฏิบัติการส่วนคณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดจะเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่งและก็จะมีการบูรณาการร่วมกับอีกหลายภาคส่วนทั้งราชการปราชญ์ชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์เมื่อก่อนจะแจ้งผ่านเสียงตามสายเป็นหลักแต่ปัจจุบันก็จะมีช่องทางไลน์ ข้อตกลงก็จะมีการทำขึ้นในหมู่บ้านร่วมกับโรงเรียนและโรงงานในพื้นที่...” (กำหนดตำบลบ่อกระดาน, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง (2564, หน้า 356) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรมการปกครอง เป็นการขับเคลื่อนงานและบูรณาการการทำงานระดับพื้นที่กับหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ระดับอำเภอมีศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ) ซึ่งมีนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ ทำหน้าที่ในการอำนวยการ บูรณาการ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับอำเภอ ระดับตำบลมีชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ชปต.) ซึ่งมีปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบลเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการทำหน้าที่รับมอบแนวทางในการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาเสพติดอำเภอก่อน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่แต่ละตำบล โดยมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร สาธารณสุข โรงเรียน ศาสนสถาน สถานประกอบการ พนักงานฝ่ายปกครอง และอาสาสมัครในพื้นที่ เป็นต้น ระดับหมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รวมทั้งการกำหนดกติกาหรือธรรมเนียมหมู่บ้านร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกับบุคคลและพื้นที่เสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2) จัดประชุม/ประชาคมหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อค้นหาผู้ใช้ยาเสพติด/หรือหาวิธีวิธีการแก้ไข ปัญหาเสพติดให้เกิดความต่อเนื่อง พบว่า การจัดประชุมหมู่บ้านเป็นการแสดงบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการเรียกประชุมประชาชนในหมู่บ้านทุกเดือนเพื่อแจ้งข่าวสารข้อราชการ เป็นหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ จะมีการตั้งกลองรับแจ้งเบาะแสผู้เสพยาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติด ร่วมกับวิธีการสังเกตการณ์ การหาข่าวหาเบาะแสผู้เสพผู้ค้าในพื้นที่ ประกอบกับจะมีการพูดคุยถึงสถานการณ์ ยาเสพติดและแนวทางร่วมกันเพื่อให้ปัญหาเสพติดลดน้อยลงจนหมดไปในที่สุด สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...การจัดประชุมเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้จัดให้มีขึ้นในทุกเดือน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการนำข้อราชการ มาแจ้งชาวบ้านและติดตามผลในการหาตัวผู้เสพยาเสพติดได้มีการสอบถามในที่ประชุมและมีการตั้งกลองรับแจ้งเบาะแสที่ประชุมก็มีการหาวิธีวิธีการแก้ไขปัญหาเสพติด..." (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลปากท่อ, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับแนวคิดของยงต์ ชุ่มจิต (อ้างถึงใน บรรจบ อรุณชาติ, 2557, หน้า 8) ได้อธิบายไว้ว่าบทบาท คือ ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบสถานภาพของแต่ละบุคคล หมายความว่า บุคคลใดมีสถานภาพหรือตำแหน่งอย่างใดก็ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพหรือตำแหน่งของตน ที่ได้มาและสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง (2564, หน้า 356) อธิบายว่า การปฏิบัติงานป้องกันป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับหมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รับการแจ้งเบาะแสมูลบุคคลเป้าหมายที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดยาเสพติด รวมทั้งการกำหนดกติกาหรือธรรมเนียมหมู่บ้านร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกับบุคคลและพื้นที่เสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3) เมื่อพบผู้ใช้ยาเสพติด คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือชุดปฏิบัติการประจำตำบล จะเข้าไป ชักชวน/พูดคุยให้ผู้ใช้ยาเสพติดได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และประโยชน์ของการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ตลอดจนคำแนะนำในการดูแลตนเอง พบว่า ปลัดอำเภอกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะบูรณาการร่วมกับคณะในการ ไปพูดคุยทำความเข้าใจตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด โดยมีการแสดงจุดยืนว่าจะยอมหรือปล่อยให้มีผู้เสพ ยาเสพติดในพื้นที่ไม่ได้เพราะจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสติปัญญาของตัวเองเสพเองเกิดปัญหากับ ครอบครัวและเกิดความไม่มั่นคงปลอดภัยในหมู่บ้าน และชักชวนให้เข้าร่วมกระบวนการบำบัดฟื้นฟู โดย ดำเนินการภายในหมู่บ้าน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...จะร่วมกับชุดปฏิบัติการเพื่อเข้าไปพูดคุย ตรวจ ปัสสาวะในเบื้องต้นหาสารเสพติดและชักชวนให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู..." (ปลัดอำเภอกำนันผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้าน บริหารงานปกครอง (ปลัดอาวุโส), 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับ งานวิจัยของวารุณี แก้วเดช (2562) ได้ศึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติด : กรณีศึกษา ตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี กล่าวว่า บทบาทของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

มีอิทธิพลอย่างมากทั้งในการดำเนินงานด้านการป้องกัน การปราบปราม และบำบัดรักษา ผ่านกิจกรรมการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งโทษ และพิษภัยของยาเสพติดเพื่อให้บุคคลในหมู่บ้านมีความตระหนักถึงปัญหาของยาเสพติดและปลูกฝังเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทั้งทางจิตใจและทางร่างกายของคนในหมู่บ้านไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

4) ประธานเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/สถานพยาบาลใกล้บ้านหรือในพื้นที่ เพื่อดำเนินการคัดกรอง ผู้ใช้ยาเสพติดตามสภาพการเสพ แล้วจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้ใช้ยาเสพติด และวางแผนการบำบัดฟื้นฟู ตั้งแต่การดูแล การให้ความช่วยเหลือตามสภาพความเหมาะสมการบำบัดการติดตาม รวมถึงการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลที่เหมาะสม พบว่า ปลัดอำเภอ จะร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านพาตัวผู้เสพยาเสพติดไป คัดกรองการเสพและลักษณะอาการกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือที่ตั้งศูนย์คัดกรองใกล้บ้านว่าเป็นผู้ใช้ ผู้เสพ หรือผู้ติด โดยหากเริ่มมีหรือแสดงอาการทางจิตก็จะทำหน้าที่ส่งตัวไปยังโรงพยาบาลอำเภอหรือโรงพยาบาลจังหวัดตามความร้ายแรงแห่งกรณีและร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดทำข้อมูลผู้เสพยาเสพติดไว้การวางแผนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะเป็นผู้วางแผนการบำบัดฟื้นฟูแล้วแจ้งมาที่ปลัดอำเภอ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อร่วมกันให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีข้อจำกัดด้านกำลังเจ้าหน้าที่ และตามสภาพความเป็นจริงผู้เสพยาเสพติดบางคนอาจไม่ให้ความร่วมมือจำเป็นต้องแสดงบทบาทอำนาจทางด้านกำลังเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ “...ปลัดอำเภอจะมีบทบาทสำคัญในการร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่พาตัวผู้เสพยาเสพติดไปคัดกรองการเสพและลักษณะอาการกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใกล้บ้านเพื่อทำการประเมินและวางแผนการบำบัดรักษาตามขอบเขตลักษณะการเสพยาเสพติดซึ่งจะแบ่งเป็น ผู้ใช้ ผู้เสพ และผู้ติด หากเริ่มมีหรือแสดงอาการทางจิตก็จะทำหน้าที่ส่งตัวไปยังโรงพยาบาลอำเภอหรือโรงพยาบาลจังหวัดตามความร้ายแรงแห่งกรณี...” (ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง (ปลัดอาวุโส), 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (2562, หน้า 8-10) ซึ่งกล่าวถึงปรัชญาของการบำบัดรักษาโดยมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment and Care : CBTx) ว่ามีแนวคิดสำคัญคือ การบูรณาการรูปแบบการดูแลเข้ากับระบบบริการสุขภาพและระบบบริการทางสังคมที่มีอยู่เดิม อาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดครอบครัวและชุมชนในการวางแผนและรูปแบบบริการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของภาคประชาสังคม ผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ให้บริการทางด้านสุขภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณกรรม ไวพ้อคำ (2564) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอเสนา กรณีศึกษาตำบลรางจรเข้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า การดำเนินการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอเสนา ได้เน้นหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ การวางแผน การตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติ การเข้าร่วมประชาคม ตรวจสอบและติดตามโครงการต่าง ๆ

5) จัดกิจกรรมการบำบัดฟื้นฟูตามบริบทของพื้นที่ โดยมีการบูรณาการร่วมมือจากภาครัฐ โดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหรือโรงพยาบาลชุมชน ชุดปฏิบัติการประจำตำบล จิตอาสาในชุมชน พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะเรียกตัวผู้เสพยาเสพติดมารายงานตัว เพื่อตรวจหาสารเสพติดอย่างต่อเนื่อง เช่น สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามพฤติกรรมการเล่นเสพ และหลังตรวจสารเสพติดก็จะมีกิจกรรม

บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในลักษณะของการดำเนินงานจิตอาสา เช่น ทำความสะอาดวัด สถานที่ราชการ ทางสาธารณะ หรือการส่งเสริมอาชีพ เช่น การปลูกสมุนไพร การเลี้ยงชันโรง เป็นต้น ปลัดอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทในการช่วยเหลือการจัดกิจกรรมหรือติดตามผู้เสพยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู นายอำเภอก็จะมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมเสริม เช่น การเดินตามพระบิณฑบาต ในช่วงเช้า มีการสวดมนต์ การสาบานตนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพื้นที่ว่าจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้ส่งเสริม ทางด้านจิตใจและจิตสาธารณะเนื่องจากประชาชนในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธเป็นหลักและมีวัดตั้งอยู่ เป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ “...เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะนัดหมายผู้เสพยาเสพติดเพื่อตรวจหา สารเสพติดทุกสัปดาห์เป็นจำนวนประมาณ 4 ครั้ง ภายหลังจากเสร็จสิ้นการตรวจก็จะมีกิจกรรมบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์ที่แต่ละหมู่บ้านโดยชุดปฏิบัติการประจำตำบลจะจัดให้มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการ สร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เสพยาเสพติดให้รู้ว่าตนเองสามารถสร้างคุณค่าให้กับสังคมได้และเป็นแรงบันดาลใจ ในการเลิกเสพยาเสพติด นอกจากนี้ อำเภอโดยนายอำเภอก็มีบทบาทในการสร้างกิจกรรมเสริมในบางครั้ง เช่น การจัดให้มีพิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมความเชื่อ เข้ามาขัดเกลาจิตใจ หรือมีกิจกรรมการส่งเสริม อาชีพ...” (ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง, 2566, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับ แนวคิดของสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (2562, หน้า 8-10) ซึ่งกล่าวถึง ปรัชญาของการบำบัดรักษาโดยมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment and Care : CBTx) ว่า มีแนวคิดสำคัญคือ การจัดบริการต่าง ๆ ในชุมชนให้ใกล้ชิดกับสถานที่ที่ผู้ใช้ยาเสพติดอาศัยอยู่ให้มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ และกำหนดเครื่องมือในการดูแลผู้ใช้ยาเสพติดบนหลักฐานเชิงประจักษ์ผู้ใช้ยาเสพติดได้รับการ แจ้งข้อมูลการบำบัดรักษาและสมัครใจมีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ หมูริมา และบุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2561) ซึ่งได้ศึกษาการจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน ปัญหาเสพยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กล่าวว่า แนวทางการจัดการดำเนินการ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่มีความยั่งยืน โดยวิเคราะห์สภาพปัญหา ระดมทรัพยากรด้านบุคลากร งบประมาณอุปกรณ์ เครื่องมืออย่างเหมาะสม มีการดำเนินงานแบบผสมผสาน ปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องตามสภาพและมีการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยการนำหลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดเพื่อให้แก้ไข้ปัญหาในทางที่ถูกต้องและไม่กลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกต่อไป

6) ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือประคับประคอง ก่อนที่จะส่งผู้ป่วยเข้า รับการบำบัดฟื้นฟู และเมื่อผ่านขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟูจะเป็นส่วนสำคัญในการติดตามดูแลบุคคลเป้าหมาย รายบุคคลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง ให้มีการจดบันทึกการติดตามทุกครั้ง พบว่า ปลัดอำเภอจะมีบทบาทในการ ตรวจสอบ สังเกตการณ์ หาข่าว ส่วนกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอยู่ในพื้นที่อยู่แล้วจะมีบทบาทในการสอดส่องดูแล สังเกตติดตามช่วยเหลืออยู่เสมอเพราะเป็นการบำบัดในหมู่บ้าน/ชุมชน ก็จะมีผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู อยู่ตลอด และใช้วิธีการพบปะพูดคุยโดยตรงทั้งกับตัวผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูและครอบครัวเพราะจะสร้างความ เป็นกันเอง ซึ่งผู้เสพยาเสพติดแต่ละรายก็จะใช้ระยะเวลาของการติดตามที่แตกต่างกันตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 1 ปี แล้วแต่พฤติกรรมเลิกเสพยา โดยเมื่อผ่านการบำบัดรักษาจนเลิกเสพยาแล้ว ก็จะสอบถามว่าประสงค์จะเข้า ฟื้นฟูสภาพทางสังคมด้วยการฝึกหัดอาชีพหรือไม่ หากมีอาชีพอยู่แล้วก็จะส่งเสริมสนับสนุนอาชีพเสริม หาก ไม่มีอาชีพก็จะส่งต่อไปยังศูนย์ฟื้นฟูสภาพเพื่อฝึกฝนอาชีพที่สนใจ และจะมีการติดตามสังเกตอาการไปสัก

ระยะหนึ่งจนมั่นใจว่าจะไม่หวนกลับมาเสพติด สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...เนื่องจากการบำบัดฟื้นฟูในชุมชน กำนัน และชุดปฏิบัติงานร่วมต่าง ๆ ก็เห็นผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้านอยู่แล้ว ก็จะสามารถติดตามอาการได้ทั้งจากการคอยสังเกตการณ์ การสอบถามจากครอบครัว การเข้าไปคุยกับผู้เสพยาเสพติด เมื่อผ่านการบำบัดปลัดอำเภอ ก็จะชักชวนให้ไปเข้าร่วมฟื้นฟูส่งเสริมอาชีพเพื่อให้มีอาชีพและไม่หันกลับไปเสพยาเสพติดอีก..." (กำนันตำบลบ่อกระดาน, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ ปัญญา (2560) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำของผู้รับการบำบัดยาเสพติดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวว่า การป้องกันปัญหาการกลับมาเสพติดนั้นต้องเริ่มแก้ที่ตัวบุคคลเป็นอันดับแรกเป็นปัจจัยเสี่ยงจากภายในที่สำคัญ ผู้ผ่านการบำบัดจะต้องสร้างความตระหนักและเจตคติเชิงลบต่อยาเสพติดและควรเสริมสร้างสภาพจิตใจที่เข้มแข็งสามารถควบคุมตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัวควรส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพื่อช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวควรสร้างความเข้าใจในครอบครัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหา รวมถึงให้ครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดแสดงความรู้สึกในการสนับสนุนให้หยุดเสพ ปัจจัยด้านสังคมขอโอกาสต่อสังคมให้ต้องให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้เข้าทำงาน การเปิดโอกาสทางสังคมเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ผ่านการบำบัดไม่หวนกลับไปเสพยาซ้ำ

2. ปัญหาและอุปสรรคในโครงการแก้ไขปัญหาม้าผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1) การบูรณาการร่วมกันทำงานเพื่อการแก้ไขปัญหาม้าผู้เสพยาเสพติดยังไม่ดีเท่าที่ควรหลายหน่วยงานมองว่าเป็นบทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพียงฝ่ายเดียวและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำหมู่บ้านชุมชน ขาดความกระตือรือร้น ไม่เอาใจใส่ต่อปัญหา ไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน รอเพียงการสั่งการ และเกรงกลัวต่ออำนาจมืด ด้านหมู่บ้าน/ชุมชนไม่ให้ความสำคัญมองว่าเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับ บทสัมภาษณ์ "...การทำงานเป็นทีมหรือการบูรณาการร่วมกันทำงานเพื่อการแก้ไขปัญหาม้าผู้เสพยาเสพติดยังไม่ดีเท่าที่ควรหลายหน่วยงานมองว่าเป็นบทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเท่านั้น ทั้งที่ทุกส่วนราชการล้วนมีความเกี่ยวข้องกับโครงการแก้ไขปัญหาม้าผู้เสพยาเสพติดทั้งสิ้น ..." (นายอำเภอปากท่อ, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัย ของศักดิ์ หมูริมา และบุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2561) ซึ่งได้ศึกษาการจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กล่าวว่า การจัดการป้องกันปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าการสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงตามต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ขาดความต่อเนื่อง ขาดการประสานที่ดี

2) การไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวผู้เสพยาเสพติดบางรายที่ไม่ต้องการเลิกเสพยาอย่างจริงจังหรือยังอยู่ในจุดที่ไม่สามารถเลิกได้เข้ากระบวนการบำบัดฟื้นฟูเพียงเพราะไม่ต้องการถูกดำเนินคดี และครอบครัวขัดขวางช่วยปกปิดผู้เสพยาเสพติดเพราะไม่ต้องการให้คนในหมู่บ้านรู้ว่าบุตรหลานตนเสพยาเสพติด และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ยังไม่หมดไป ไม่สามารถตัดวงจรของยาเสพติดได้ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...ผู้เสพยาไม่ร่วมมือหรือสมัครใจเข้ารับการบำบัดไม่ว่าจะอยู่ในจุดที่ยังไม่สามารถเลิกเสพยาได้หรือมีบุคคลเบื้องหลังที่มีอิทธิพลข่มขู่ไม่ให้เลิกเสพยา เช่น ผู้ค้า เพื่อน เป็นต้น..." (ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิโรจน์ เรื่องสุธรรม (2564) ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของ "เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง" กับนโยบายการแก้ไขปัญหาม้าผู้เสพยา/ผู้ติด

ยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีในพื้นที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี กล่าวว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอท่าม่วง ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านกฎหมาย จึงมีการปกปิดข้อมูลข้อเท็จจริงของผู้เสพ/ ผู้ติดยาเสพติด และไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในครอบครัวและคนในชุมชนเท่าที่ควรการดำเนินการที่ผ่านมายังเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น ทำให้การค้นหาผู้เสพยาเสพติดทำได้ยากลำบาก ผู้เสพยาอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ๆ และส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ารับการบำบัดรักษาด้วยความสมัครใจ หากแต่กลัวจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายเท่านั้น

3) ทรัพยากรที่ใช้บริหารจัดการปัญหาเสพติดไม่เพียงพอ ด้านงบประมาณที่ใช้ดำเนินโครงการไม่เพียงพอและไม่สามารถใช้ได้อย่างยืดหยุ่นขาดแรงสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูงกว่าอำเภอ ซึ่งสภาพการปฏิบัติงานจริงต้องมีการระดมพล ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายเรื่องอาหาร ค่าอุปกรณ์ เป็นต้น ชุดปฏิบัติการโดยเฉพาะบุคคลซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐ ต้องเสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าอาหาร เป็นต้น ทำให้ขาดแรงจูงใจ ในการทำงาน เมื่อสิ่งเหล่านี้ เป็นการสร้างข้อจำกัดก็ส่งผลต่อการแสดงบทบาทและหน้าที่ด้วยเช่นกัน ด้านบุคลากรมีจำนวนจำกัดกำลังคนไม่เพียงพอ ต่อการทำหน้าที่ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ “...งบประมาณที่ไม่เพียงพอและกำลังคนไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่...” (ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง (ปลัดอาวุโส), 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อ, 23 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับแนวคิดของทศพร ศิริสัมพันธ์ (อ้างถึงใน เดช อุณหะจิริงรักษ์, 2565, หน้า 3) ซึ่งกล่าวสรุปองค์ประกอบของนโยบายสาธารณะประการหนึ่งว่า การพิจารณาการกระทำหรือกิจกรรมของรัฐบาล จะช่วยทำให้เห็นวาระรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำความตั้งใจและแนวทางต่าง ๆ มาแปลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังหรือไม่ มีการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิโรจน์ เรื่องสุธรรม (2564) ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของ “เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง” กับนโยบายการแก้ไขปัญหาผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีในพื้นที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี กล่าวว่า การใช้อำนาจหน้าที่และการกำหนดเป้าหมายผู้เสพยาเสพติดที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาตามโครงการฯ ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ ในการปฏิบัติหน้าที่มีไม่เพียงพอ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในโครงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปากท่อ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) ต้องปรับทัศนคติในการทำงานโดยเฉพาะที่ตัวบุคลากร โดยให้ความสำคัญกับบทบาทในตำแหน่งหน้าที่และการทำงานเป็นทีมหรือร่วมกันบูรณาการร่วมกันในการร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็น ร่วมกำหนดวิธีการแนวทางกระบวนการในการทำงาน และตระหนักว่าปัญหาเสพติดย่อมกระทบต่อทุกส่วนในสังคมส่วนราชการต้นสังกัดต้องมีการทำข้อตกลงร่วมกันและให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับและเป็นระบบ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ “...ต้องปรับทัศนคติในการทำงานโดยเฉพาะที่ตัวบุคลากร โดยให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมหรือร่วมกันบูรณาการ...” (นายอำเภอปากท่อ, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Henri Fayol (อ้างถึงใน ชลิตาธรรมณี, 2564, หน้า 24) ซึ่งได้อธิบายหลักของการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) ไว้ว่า อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง สิทธิที่จะสั่งการ หรือสิทธิในอันที่จะบังคับบัญชาหรือสิทธิในการทำงาน และความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง พันธผูกพันที่บุคคลจะต้องกระทำเมื่อได้รับหรือยอมรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หรือหมายถึง พันธผูกพันที่บุคคลจะต้องกระทำตามที่ตนได้รับมอบหมาย ดังนั้น บุคคลภายในองค์กรจะต้องถูกกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนทุกคนในองค์กรจึงมีหน้าที่ของตนที่จะต้องกระทำและต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารุณี แก้วเดช (2562) ซึ่งได้ศึกษากำหนด ผู้ใหญ่บ้าน กับการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติด : กรณีศึกษา ตำบลบ้าน

หลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี กล่าวว่า ปัจจัยที่สนับสนุนทำให้เกิดความสำเร็จคือการบูรณาการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้มีการปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เกิดความประหยัดโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการให้เกิดความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพจากการร่วมมือปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2) เน้นการประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักรู้ สร้างจิตสำนึก การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมให้ตัวผู้เสพ ครอบครัว หมู่บ้าน/ชุมชนเข้าใจถึงพิษภัยของยาเสพติดและผลกระทบที่จะเกิดกับหมู่บ้าน/ชุมชนควบคู่ไปกับการใช้มาตรการบำบัดฟื้นฟูพร้อมกับมาตรการป้องกันปราบปรามอย่างเข้มงวดเพื่อป้องปรามผู้เสพ ยาเสพติดรายใหม่และกำจัดผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...ปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กตั้งแต่เล็ก ครอบครัว และคนหมู่บ้านให้ได้ตระหนักถึงปัญหา แม้แก้ไขปัญหาเองไม่ได้แต่ก็ต้องไม่ปกปิดซ่อนเร้นต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองรู้เพื่อมาทำหน้าที่แก้ไขปัญหา..." (กานันต์ บล่อมกระดาน, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวกร เรืองศรี (2564) ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี กล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดว่า การป้องกัน มีการรณรงค์ให้ความรู้ถึงโทษและพิษภัยจากการใช้สารเสพติด การปราบปราม มีการบังคับใช้กฎหมายและปราบปรามผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง และการแก้ไขโดยนำผู้เสพเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาให้ได้มากที่สุด

3) ผู้จัดสรรงบประมาณควรพิจารณาถึงบทบาทของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ภารกิจหน้าที่ บริบทของการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นหลักในการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด และให้ความยืดหยุ่นกับบริบทการปฏิบัติงานจริง ส่วนด้านบุคลากรควรจัดสรรกำลังคนให้เพียงพอ กับการกิจโดยอาจไม่จำเป็นต้องมีการบรรจุแต่งตั้งเพิ่มเติมให้มีชุดปฏิบัติการพิเศษจากส่วนกลางหรือจังหวัด ในการช่วยสนับสนุนการทำหน้าที่ตามแต่โอกาสหรือเมื่อได้รับการร้องขอกำลัง สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อภารกิจหน้าที่ และให้ความยืดหยุ่นในการสั่งใช้งบประมาณ กำลังคนให้เพียงพอกับภารกิจ..." (ปลัดอำเภอกิ่งหว้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง (ปลัดอาวุโส), 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวกร เรืองศรี (2564) ซึ่งได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี กล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดว่า การระดมทรัพยากร การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน ประชาชน หรือท้องถิ่นเพื่อให้มีทรัพยากรที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

4. ข้อเสนอแนะในโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภopakท้อ จังหวัดราชบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) หน่วยงานทุกระดับ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองทั้งด้านความรู้ สรรพกำลัง เครื่องมืออุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนระบบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองสามารถแสดงบทบาทและหน้าที่ในโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความคาดหวังของประชาชนที่ต้องการให้ปัญหายาเสพติดหมดสิ้นไปจากชุมชน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...หน่วยงานส่วนกลาง จังหวัด แม้กระทั่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองทั้งด้านความรู้ สรรพกำลัง เครื่องมืออุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนระบบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครองสามารถแสดงบทบาทในโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ..." (นายอำเภopakท้อ, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์วิมล เอี่ยมสุนทร (2562) ซึ่งได้

ศึกษาความสำเร็จของงานเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด คือ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการจัดระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดจัดการระบบข้อมูลเฝ้าระวัง การพิจารณาและคัดเลือกบุคคลของหน่วยงานที่มีความรู้ต้องมีความรู้ความสามารถ การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเต็มที่ การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด

2) กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดควรมีสภาพบังคับที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ในปัจจุบันและบริบทสภาพความเป็นจริงในสังคม การที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดระบุว่าผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วยอาจจะยังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมทุกแห่ง บทลงโทษที่เด็ดขาดจะเป็นตัวบีบบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแสดงบทบาทอย่างเข้มงวดเคร่งครัดมากขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการพิทักษ์รักษากฎหมายและเป็นเครื่องมือในการดำเนินการกับผู้ผู้ฝ่าฝืน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ "...มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดควรมีความเข้มข้น กฎหมายควรมีบทลงโทษที่รุนแรง เมื่อกฎหมายเข้มงวดเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะแสดงบทบาทที่เข้มแข็ง ..." (ผู้ใหญบ้านหมูที่ 5 ตำบลปากท่อ, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิโรจน์ เรื่องสุธรรม (2564) ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของ "เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง" กับนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีในพื้นที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี กล่าวว่า กฎหมายที่บังคับยังไม่ครอบคลุมไม่สามารถใช้ในการปฏิบัติได้จริง หลักสูตรที่ใช้ในการบำบัดรักษา ยังไม่สามารถทำให้ผู้เสพฯ เปลี่ยนพฤติกรรมไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้อีก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หน่วยงานที่มอบหมายภารกิจด้านยาเสพติดควรมีการนำเสนอรูปแบบการบำบัดฟื้นฟูและติดตามที่ได้ผลจริงหรือเกิดประสิทธิภาพ เพื่อเป็นโมเดลหรือตัวแบบนำร่อง
2. เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ต้องแสดงบทบาทในการปฏิบัติอย่างจริงจัง และต้องดำเนินการด้านการปราบปรามอย่างเข้มงวดเพื่อป้องปรามผู้เสพยาเสพติดรายใหม่และกำจัดผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่
3. ควรปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กตั้งแต่เล็ก ครอบครัว และคนหมู่บ้านให้ได้ตระหนักถึงปัญหา ยาเสพติด แม้แก้ไขปัญหาเองไม่ได้แต่ก็ต้องไม่ปกปิดซ่อนเร้นต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่รู้เพื่อมาทำหน้าที่แก้ไข ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง. (2564). *คู่มือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการของนายอำเภอประจำปี พ.ศ. 2564*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน.
- จังหวัดราชบุรี. (2565ก). *ด่วนที่สุด ที่ รบ 0017(คอ.ปส.จ.รบ)/ว133. หนังสือราชการเรื่องขอให้ส่งข้อมูลเพื่อการเตรียมความพร้อมขับเคลื่อนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมและศูนย์คัดกรองแก่ผู้ติดเชื้อเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด*. 8 สิงหาคม 2565.
- จังหวัดราชบุรี. (2565ข). *คำสั่งจังหวัดราชบุรี เรื่องการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจังหวัดราชบุรี สาขาอำเภอปากท่อ(คำสั่งที่ 4897/2565)*. จังหวัดราชบุรี: ผู้แต่ง.
- ชลิดา ศรมณี. (2564). *เอกสารประกอบการบรรยายวิชา PAD 6101 ขอบข่ายและแนวคิดทฤษฎีเชิงรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ.
- เดช อุณหะจิริงรักษ์. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายวิชา PAD 7403 สัมมนานโยบายและการจัดการสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ.
- ทิพย์วิมล เอี่ยมสุนทร. (2562). *ความสำเร็จของงานเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด*. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2565, จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2562_1582279984_6114830021.pdf
- นวกกร เรืองศรี. (2564). *บทบาทและหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บรรจบ อรุณชาติ. (2557). *บทบาทของเทศบาลในการสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลพานทอง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วงศ์กรณ์ ไวก่อคำ. (2564). *การดำเนินการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอเสนา กรณีศึกษาตำบลรางจระเข้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2565, จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2563_1629858429_6214832073.pdf
- วรารุณี แก้วเดช. (2562). *กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน กับการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติด : กรณีศึกษาดำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี*. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2565, จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2562_1582280096_6114830018.pdf
- ศักดิ์ หมูธิมา และบุญเอื้อ บุญฤทธิ์. (2561). *การจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง*. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2565, จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/journaldru/article/view/253365/170213>
- ศิริลักษณ์ ปัญญา. (2560). *ศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำของผู้รับการบำบัดยาเสพติดใน ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2565, จาก https://mis.ratchathani.ac.th/file_re/HVGOWM6Wed103104.pdf

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงมหาดไทย. (2565ข). ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.1(ศอ.ปส.มท)/ว 3520. หนังสือราชการเรื่องการดำเนินงานการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด. 19 พฤษภาคม 2565.

สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนีและโรงพยาบาลรัฐราษฎร์ภูมิภาค. (2562). แนวทางการดำเนินงานการบำบัดฟื้นฟูโดยกรมมีส่วนร่วมของชุมชน และแนวปฏิบัติที่ดี (Community Based Treatment and rehabilitation (CBTx) and Best Practices). กรุงเทพมหานคร: บริษัทเดอะกราฟิก ซิสเต็มส์ จำกัด.

สิทธิโรจน์ เรื่องสุธรรม. (2564). บทบาทและหน้าที่ของ “เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง” กับนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีในพื้นที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คนที่ 1 นายอำเภอปากท่อ, 2566, บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566

คนที่ 2 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง (ปลัดอาวุโส). (2566). บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566

คนที่ 3 ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง. (2566). สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 มกราคม 2566

คนที่ 5 กำนันตำบลบ่อกระดาน. (2566). บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566

คนที่ 6 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลปากท่อ. (2566). บทสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 มกราคม 2566